УДК 657:634.1 https://doi.org/10.31470/2306-546X-2021-49-108-112

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Мармуль Л. О.,
Кучеренко М. А.

Предметом дослідження *є теоретичні засади й практичні пропозиції щодо удосконалення й розвитку методів та обліку амортизації, амортизаційних нарахувань з урахуванням вимог податкового обліку й національних облікових стандартів.*

Метою статті *є виявлення проблем обліку, обґрунтування пропозицій щодо методів групування, визначення амортизації (зносу) основних засобів й амортизаційних нарахувань на засадах гармонізації податкового обліку й національних облікових стандартів.*

Методологічною основою статті *є загальнонаукові (діалектичний, історичний, монографічний, системно-структурний), загальноекономічні (статистико-економічні, групувань), спеціальні облікові (подвійного запису, бухгалтерських рахунків, балансовий) методи наукових досліджень.*

Результати статті. *Узагальнено, що основні засоби з метою обліку й нарахування амортизації поділяються на певні групи за обґрунтованими методами. Проблеми обліку пов'язані з протиріччями у нормативно-методологічному забезпеченні й можуть бути вирішені на засадах гармонізації податкового обліку й національних облікових стандартів.*

Галузь застосування результатів*. Результати можуть бути використані в управлінні підприємствами та в навчальному процесі закладів середньої спеціальної і вищої освіти при підготовці фахівців з економіки й обліку.*

Висновки. *Отже, при відсутності чітких критеріїв, на яких має ґрунтуватися вибір варіантів методу амортизації для відповідної групи основних засобів є ймовірність, що підприємство може надати нечітку інформацію щодо основних засобів та інших необоротних активів. Тож для цього повинен бути впроваджений централізований порядок визначення ліквідаційної вартості основних засобів та інших необоротних активів, а також розроблені на законодавчому рівні чіткі Положення щодо вибору методу амортизації.*

Ключові слова: *підприємства, основні засоби, амортизація, амортизаційні нарахування, національні стандарти, податковий облік, гармонізація, методи, удосконалення, управління, капітальні вкладення.*

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ УЧЕТА АМОРТИЗАЦИИ НЕОБОРОТНЫХ АКТИВОВ

Мармуль Л. А.,
Кучеренко Н. А.

Предметом исследования *являются теоретические основы и практические предложения по совершенствованию и развитию методов и учета амортизации, амортизационных начислений с учетом требований налогового учета и национальных учетных стандартов.*

Целью статьи *является выявление проблем учета, обоснование предложений по методам группировки, определения амортизации (износа) основных средств и амортизационных начислений на основе гармонизации налогового учета и национальных учетных стандартов.*

Методологической основой статьи *являются общенаучные (диалектический, исторический, монографический, системно-структурный), общеэкономические (статистико-экономические, группировки), специальные учетные (двойной записи, бухгалтерских счетов, балансовый) методы научных исследований.*

Результаты статьи. *Обобщено, что основные средства с целью учета и начисления амортизации делятся на определенные группы по обоснованным методами. Проблемы учета, связанные с противоречиями в нормативно-методологическом обеспечении, и могут быть решены на основе гармонизации налогового учета и национальных учетных стандартов.*

Область применения результатов. *Результаты могут быть использованы в управлении предприятиями и в учебном процессе учреждений среднего специального и высшего образования при подготовке специалистов по экономике и учету.*

Выводы. *Следовательно, при отсутствии четких критериев, на которых должен основываться выбор вариантов метода амортизации для соответствующей группы основных средств есть вероятность, что предприятие может предоставить нечеткую информацию об основных средствах и других необоротных активов. Поэтому для этого должен быть внедрен централизованный порядок определения ликвидационной стоимости основных средств и других необоротных активов, а также разработанные на законодательном уровне четкие Положения по выбору метода амортизации.*

Ключевые слова: *предприятия, основные средства, амортизация, амортизационные начисления, национальные стандарты, налоговый учет, гармонизация, методы, совершенствование, управление, капитальные вложения.*

CURRENT ISSUES OF ACCOUNTING OF NON-CURRENT ASSETS DEPRECIATION

Marmul Larisa,
Kucherenko Mykola

The subject of the research *is theoretical principles and practical proposals for the improvement and development of methods and accounting of depreciation and depreciation charge based on the requirements of tax accounting and national accounting standards.*

 © **Мармуль Л. О., Кучеренко М. А., 2021**

The purpose of the article *is to identify the problems of accounting for the justification of proposals concerning grouping methods, determination of fixed assets depreciation and depreciation charge based on tax accounting, and national accounting standards harmonization.*

The methodological bases of the article *are general scientific (dialectical, historical, monographic, system-structural), general economic (statistical and economic, groupings), special accounting (double entry, accounting, balance) research methods.*

The results of the article. *It is generalized that fixed assets for accounting and depreciation are divided into certain groups according to the substantiated methods. Accounting problems are related to inconsistencies in regulatory and methodological support and can be resolved based on the harmonization of tax accounting and national accounting standards.*

Field of application of results. *The results can be used in the management of enterprises and in the educational process of secondary special and higher education institutions in training the specialists in economics and accounting.*

Conclusions. *Therefore, in the absence of clear criteria on which the choice of depreciation method for the relevant group of fixed assets should be based, it is likely that the enterprise may provide inaccurate information about its fixed assets and other non-current assets. Therefore, for this purpose, a centralized procedure for determining the liquidation value of fixed assets and other non-current assets should be introduced, as well as clear Regulations on the choice of depreciation method should be developed at the legislative level.*

Key words: *enterprises, fixed assets, depreciation, depreciation charge, national standards, tax accounting, harmonization, methods, improvement, management, capital investments.*

JEL Classification: M11, M41, O16

Постановка проблеми. В умовах динамічного розвитку науково-технічного прогресу й впровадження інновацій актуальним залишається питання пошуку нових ресурсів та/або резервів підвищення ефективності й конкурентоспроможності діяльності підприємств. Для того, щоб відбувалися процеси виробництва й надання послуг, необхідні певні необоротні активи. Основні засоби як важлива їх частина саме й складає підґрунтя матеріального виробництва у галузях національного господарства.

У широкому розумінні основні засоби являють собою нагромаджене суспільне багатство. Вони знаходяться в безперервному русі, постійно змінюються й удосконалюються. Тому їх підтримка у належному функціональному стані, раціональне використання й відтворення значною мірою визначають обсяги, можливість росту і підвищення ефективності господарювання. Також вони характеризують її технічне оснащення, безпосередньо пов'язані з продуктивністю праці, механізацією, автоматизацією виробництва, собівартістю продукції, прибутком і рівнем рентабельності. Для розподілу вартості довгострокових активів протягом терміну експлуатації або використання здійснюють їх амортизацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У теорії і практиці бухгалтерського обліку амортизація означає джерело коштів для відтворення (придбання) нових об'єктів основних засобів, для заміни вибулих. Як економічна категорія та складова фінансово-економічної діяльності підприємств, вона завжди була й залишається однією з провідних них тем, що вивчаються науковцями.

Питаннями стандартів обліку й інструментів аналізу амортизації та амортизаційних нарахувань, їх оцінки й діагностики у відповідності до національних та міжнародних облікових стандартів займались провідні вітчизняні вчені Ф. Ф. Бутинець, В. М. Жук, М. М. Ігнатенко, Є. В. Калюга, М. М. Коцупатрий, М. В. Кужельний, Т. Г. Маренич, Л. О. Мармуль, В. Я. Плаксієнко, К. А. Пилипенко, М. І. Савлук, інші науковці. Проте проблема групування основних засобів, визначення амортизації та амортизаційних нарахувань у відповідності до вимог податкового обліку й національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО), особливо в умовах цифровізації та автоматизації організації й управління, вимагає подальших розробок.

Мета статті. Метою дослідження є виявлення проблем обліку обґрунтування пропозицій щодо методів групування, визначення амортизації (зносу) основних засобів й амортизаційних нарахувань на засадах гармонізації податкового обліку й національних облікових стандартів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах постійної необхідності оновлення основних засобів через постійні інновації та все нові наукові винаходи особливого значення в забезпеченні фінансово-економічної стійкості й конкурентоспроможності суб'єктів господарювання особливої ваги набуває політика їх амортизації та відтворення. Амортизаційні відрахування суттєво впливають на ефективність функціонування підприємств, собівартість та ціну виробленої продукції й надаваних послуг, прибутки та, особливо, на капітальні вкладення й інвестиційні процеси. Тому обґрунтування їх нормативно-законодавчого забезпечення, методів і порядку здійснення та організації, виявлення проблем та пошук можливостей підвищення достовірності обліку руху амортизаційних коштів є досить актуальними питаннями у теорії бухгалтерського обліку та практично значимими для практики функціонування бізнесу за ринкової конкуренції.

Сучасні умови господарювання потребують суттєвих змін у діяльності господарюючих суб'єктів з метою гармонізації інтересів усіх зацікавлених сторін, зокрема, щодо ефективного використання основних засобів, які є визначальною складовою їх виробничо-господарської діяльності. Практичний досвід свідчить, що для підприємств, особливо малих та середніх, характерні такі проблеми й недоліки, як постійний або перманентний дефіцит власних обігових коштів, низька ліквідність активів, застаріла матеріально-технічна база, недосконалі нормативно-законодавчі положення та інші інститути.

Як відомо, амортизація представляє собою процес поступового перенесення вартості основних засобів на продукт, що виготовляється з їх допомогою. Для заміщення зношеної частини основних засобів виробництва підприємства роблять амортизаційні відрахування, тобто відрахування певних грошових сум відповідно до розмірів фізичного і морального зносу засобів виробництва. Амортизаційні відрахування використовуються для повного відтворювання зношених основних фондів (на реновацію), а також для їх часткового відшкодування (на капітальний ремонт і модернізацію) [1].

Нормативними документами, які регламентують облік основних засобів підприємств в Україні, є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 7 »Основні засоби» [2]. Також це Податковий кодекс України (ПКУ) [3] та Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [4]. У цих документах визначено методологічні засади формування в обліку інформації щодо основних засобів, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також порядок розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Отже, відповідно до вищезазначених нормативних документів, основні засоби визначаються як матеріальні активи, які підприємство утримує з метою їх використання. Воно здійснюється у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання майна в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій. При цьому очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких буде більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [4].

Економічна сутність основних засобів полягає в тому, що вони беруть участь у декількох виробничих циклах, зберігають свою форму до кінця експлуатації і переносять свою вартість на готовий продукт частинами, протягом періоду зносу у вигляді амортизації. У зв’язку з цим виникає проблема, пов’язана з нарахуванням амортизації, а саме визначенням строку їх корисного використання. Адже для однакового об’єкта на різних підприємствах з різними умовами діяльності, її специфіки тощо строк може суттєво відрізнятись.

Тому доцільно при нарахуванні амортизації керуватися Податковим кодексом України [3], де передбачено мінімально допустимі строки корисного використання у розрізі 16 груп основних засобів. Для відшкодування вартості зношеної частини основних засобів кожне підприємство здійснює амортизаційні відрахування. Вони включаються в собівартість виробленої продукції як витрати виробництва і реалізуються під час продажу товарів. В обліковому відношенні їх суми накопичуються на спеціальному амортизаційному фонді, що є джерелом відтворення спрацьованих основних засобів.

Таким чином, амортизація забезпечує відшкодування в грошовому виразі вартості основних засобів виробництва в міру їхнього фізичного зносу в процесі виробництва. Розрізняють фізичне і моральне зношування основних засобів. Фізичне зношування або спрацювання означає поступову втрату ними своїх первісних техніко-експлуатаційних якостей, тобто корисної вартості, що призводить до зменшення їх реальної вартості. Моральне зношування розуміється як процес знецінення діючих основних засобів до настання їхнього повного фізичного спрацювання під впливом науково-технічного прогресу та інновацій.

Запровадження у діяльність бізнесу в якості регуляторного інструменту ПКУ в останнє десятиріччя, в основному, узгодило розбіжності у понятійному апараті засобів праці і виробництва, визнало категорію «основні засоби», а гармонізація бухгалтерської та податкової концепцій амортизації сприяла інноваційному розвитку підприємницької діяльності. ПКУ наблизив правила визначення амортизаційних відрахувань у податковому обліку до національних П(С)Б0, які полягають у наступному: розширена класифікація основних засобів у податковому обліку, яка передбачає 16 груп основних засобів замість 4-х.

Здійснюється пооб’єктний облік балансової вартості основних засобів, що входить до складу кожної окремої групи. Це відбувається шляхом включення вартості поліпшення основних засобів, отриманих безоплатно або в оперативний лізинг (оренду) та в цілому по групі. Вона визначається як сума балансових вартостей окремих об’єктів такої групи за критерієм визнання належності об’єкта до основних засобів, який збільшився до 6000 грн. Таким чином, сучасна податкова концепція передбачає ведення обліку основних засобів з метою нарахування амортизації за кожним окремим їх об’єктом.

Нарахування амортизації відрізняється від більшості інших витрат тим, що не впливає на активи і зобов'язання у момент, коли їх записують. Вона не потребує відтоку готівки і називається статтею витрат, яка не пов'язана з рухом готівки. Відтік готівки виникає раніше, у момент придбання довгострокового активу. Використання цього активу у підприємницькій діяльності постійно перетворює певну частину його вартості в елемент витрат. Для нарахування амортизації основних засобів необхідно знати первісну вартість, оціночну ліквідаційну вартість та оціночний термін корисної експлуатації їх об'єкта.

Метод амортизації об’єкта основних засобів обирається підприємством самостійно, з урахуванням очікуваного способу одержання економічних вигід від його використання, і обов’язково має бути зафіксованим в Наказі про облікову політику. При розподілі вартості активів, тобто при нарахуванні амортизації, застосовують такі методи амортизації основних засобів: прямолінійний; зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення залишкової вартості (подвійного залишку, що зменшується); кумулятивний та виробничий.

Крім перерахованих вище методів нарахування амортизації, підприємства відповідно до П(С)БО 7 можуть застосовувати норми і методи, передбачені податковим законодавством. Але в цьому випадку необхідно розуміти, що суми амортизації, нараховані відповідно до вимог податкового обліку та отримані у фінансовому обліку, будуть або можуть відрізнятися [2].

Висновки. Отже, при відсутності чітких критеріїв, на яких має ґрунтуватися вибір варіантів методу амортизації для відповідної групи основних засобів є ймовірність, що підприємство може надати нечітку інформацію щодо основних засобів та інших необоротних активів. Тож для цього повинен бути впроваджений централізований порядок визначення ліквідаційної вартості основних засобів та інших необоротних активів, а також розроблені на законодавчому рівні чіткі Положення щодо вибору методу амортизації.

Список використаних джерел

1. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: учебн. пособие для вузов. М. : Аудит, 1996. 638 с.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (документ z0288-00, поточна редакція від 29.10.2019, підстава - z1065-19). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text

3. Податковий кодекс України (документ 2755-VI, чинний, редакція від 25.02.2021, підстава - 1115-IX). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text

4. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору (документ v0011201-15, поточна редакція від 28.12.2020, підстава - v0816201-20). URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text

5. Ігнатенко М. М., Сарапіна О. А. Вплив автоматизації обліку та фінансової звітності на безпеку підприємств. Економічний вісник університету. 2018. Вип. 38. С. 47-53.

6. Плаксієнко В. Я. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах. К.: ЦУЛ, 2014. 464 с.

7. Ігнатенко М. М. Формування інформаційної безпеки підприємств і організацій в умовах автоматизації обліку та фінансової звітності. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2017. № 4 (40). С. 84-88.

8. *Мармуль Л. О., Коваль С. В., Круковська О. В. Перспективи розвитку національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2017. № 4 (40). С. 89-92*.

References

1. Sokolov, Ya. V. (1996). Bukhgalterskij uchet: ot istokov do nashikh dnej [Accounting: from the beginnings to the present day] uchebn. posobie dlya vuzov. M. : Audit.

2. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 7 «Osnovni zasoby» (dokument z0288-00, potochna redaktsiia vid 29.10.2019, pidstava - z1065-19) [Regulation (standard) of accounting 7 «Fixed assets» (document z0288-00, current version of 29.10.2019, basis - z1065-19)]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text

3. Podatkovyi kodeks Ukrainy (dokument 2755-VI, chynnyi, redaktsiia vid 25.02.2021, pidstava - 1115-IX) [Tax Code of Ukraine (document 2755-VI, current, version of 25.02.2021, basis - 1115-IX)]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text

4. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii z bukhhalterskoho obliku dlia subiektiv derzhavnoho sektoru (dokument v0011201-15, potochna redaktsiia vid 28.12.2020, pidstava - v0816201-20) [On approval of Methodical recommendations on accounting for public sector entities (document v0011201-15, current version dated 28.12.2020, basis - v0816201-20)]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text

5. Ihnatenko, M. M., Sarapina, O. A. (2018). Vplyv avtomatyzatsii obliku ta finansovoi zvitnosti na bezpeku pidpryiemstv [The impact of accounting automation and financial reporting on the security of enterprises]. Ekonomichnyi visnyk universytetu, 38. 47-53.

6. Plaksiienko, V. Ya. (2014). Bukhhalterskyi oblik u vyrobnychykh ta ahroservisnykh kooperatyvakh [Accounting in production and agricultural cooperatives]. K.: TsUL

7. Ihnatenko, M. M. (2017). Formuvannia informatsiinoi bezpeky pidpryiemstv i orhanizatsii v umovakh avtomatyzatsii obliku ta finansovoi zvitnosti [Formation of information security of enterprises and organizations in terms of automation of accounting and financial reporting]. Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu, 4(40). 84-88.

8. Marmul, L. O., Koval, S. V., Krukovska, O. V. (2017). Perspektyvy rozvytku natsionalnykh standartiv bukhhalterskoho obliku ta finansovoi zvitnosti [Prospects for the development of national standards of accounting and financial reporting]. Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu, 4 (40). 89-92.

ДАНІ ПРО АВТОРІВ

Мармуль Лариса Олександрівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, 08401, Україна
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-5589-9338
Researcher ID: F-4924-2019
e-mail: marmul61@ukr.net
Кучеренко Микола Анатолійович, старший викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, 08401, Україна
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-7840-0755
e-mail: mak24.75@meta.ua

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ
Мармуль Лариса Александровна, доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры экономики ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды», ул. Сухомлинского, 30, г. Переяслав, 08401, Украина
e-mail: marmul61@ukr.net
Кучеренко Николай Анатольевич, старший преподаватель кафедры финансов, учета и налогообложения, ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды», ул. Сухомлинского, 30, г. Переяслав, 08401, Украина
e-mail: mak24.75@meta.ua

DATA ABOUT THE AUTHORS
Marmul Larisa, Doctor of Economics, Professor, Professor of the department of economics
Pereiaslav-Khmelnytsky Hrygorii Skovoroda State Pedagogical University
Str. Sukhomlinsky 30, Pereyaslav, 08401, Ukraine
e-mail: marmul61@ukr.net
Kucherenko Mykola, Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Taxation,
Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University,
str. Sukhomlinsky 30, Pereiaslav, 08401, Ukraine
e-mail: mak24.75@meta.ua

Подано до редакції 15.03.2021
Прийнято до друку 11.04.2021

УДК 164.01 https://doi.org/10.31470/2306-546X-2021-49-112-120

СУЧАСНИЙ СТАН ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Заклекта О. І.,
Мочук О. Б.

Постановка проблеми. *Позаяк наприкінці XX ст. перед світовою спільнотою постали виклики, пов'язані з загостренням глобальних екологічних проблем (впливом забруднення навколишнього природного середовища на здоров'я населення, стан екосистеми та зміну клімату), це стало поштовхом до наукових пошуків найбільш ефективних важелів та інструментів зниження навантаження на довкілля. Враховуючи складну ситуацію, що склалася сьогодні в Україні щодо поводження з побутовими відходами необхідно змінити концептуальні підходи, тобто здійснити перехід від їх захоронення до запобігання, зменшення утворення відходів та запровадження сортування, переробку та використання. Доцільно використати найкращі європейські і світові практики управління відходами, щоб якомога швидше впровадити оптимальну модель у сфері поводження з відходами. З огляду на це, охорона навколишнього середовища та перехід до сталого розвитку економіки і екологічно збалансованої системи природокористування є одним із пріоритетних напрямів у сфері державного управління [9].*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. *Питанням формування стратегії поводження з відходами в країнах Європейського Союзу присвячені праці таких вітчизняних науковців, як Н. І. Романюк, Н. М. Корнійчук, В. Ю. Колесник, В. Л. Качурінер, Н. А. Громадської, В. В. Дереги, в яких вони досліджували основні принципи та засади її реалізації, а також здійснювали аналіз законодавчої бази ЄС у даній сфері.*

Метою статті *є оцінка сучасного стану поводження із побутовими відходами в розвинених країнах світу та формування даної стратегії в Україні.*

Завданнями дослідження є: *розглянути європейську модель управління відходами; проаналізувати заходи із запобігання утворенню відходів в Європі; оцінити сучасний стан поводження із побутовими відходами в Україні; оцінка Національної стратегії управління відходами в Україні.*

Матеріали і методи дослідження. *Теоретичною основою наукового дослідження є праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з проблем поводження із побутовими відходами. Інформаційну базу дослідження становлять законодавчо-нормативні акти України, статистичні дані країн Євросоюзу та матеріали Державної служби статистики України. Для досягнення визначеної мети застосовано комплекс загальнонаукових методів: теоретичного узагальнення, статистичного аналізу, порівняння, ретроспективного аналізу, системного підходу, абстрактно-логічний.*

Результати дослідження. *Розглянуто європейську модель управління відходами; проаналізовано заходи із запобігання утворенню відходів в Європі; здійснено оцінку сучасного стану поводження із побутовими відходами в Україні; розглянуто Національну стратегію управління відходами в Україні.*

Галузь застосування результатів. *Результати дослідження можуть бути використані місцевими органами влади з метою запобігання утворенню побутових відходів.*

 © Заклекта О. І., Мочук О. Б., 2021